

Pozdravljen-a!

PREVERI SVOJE ODGOVORE.

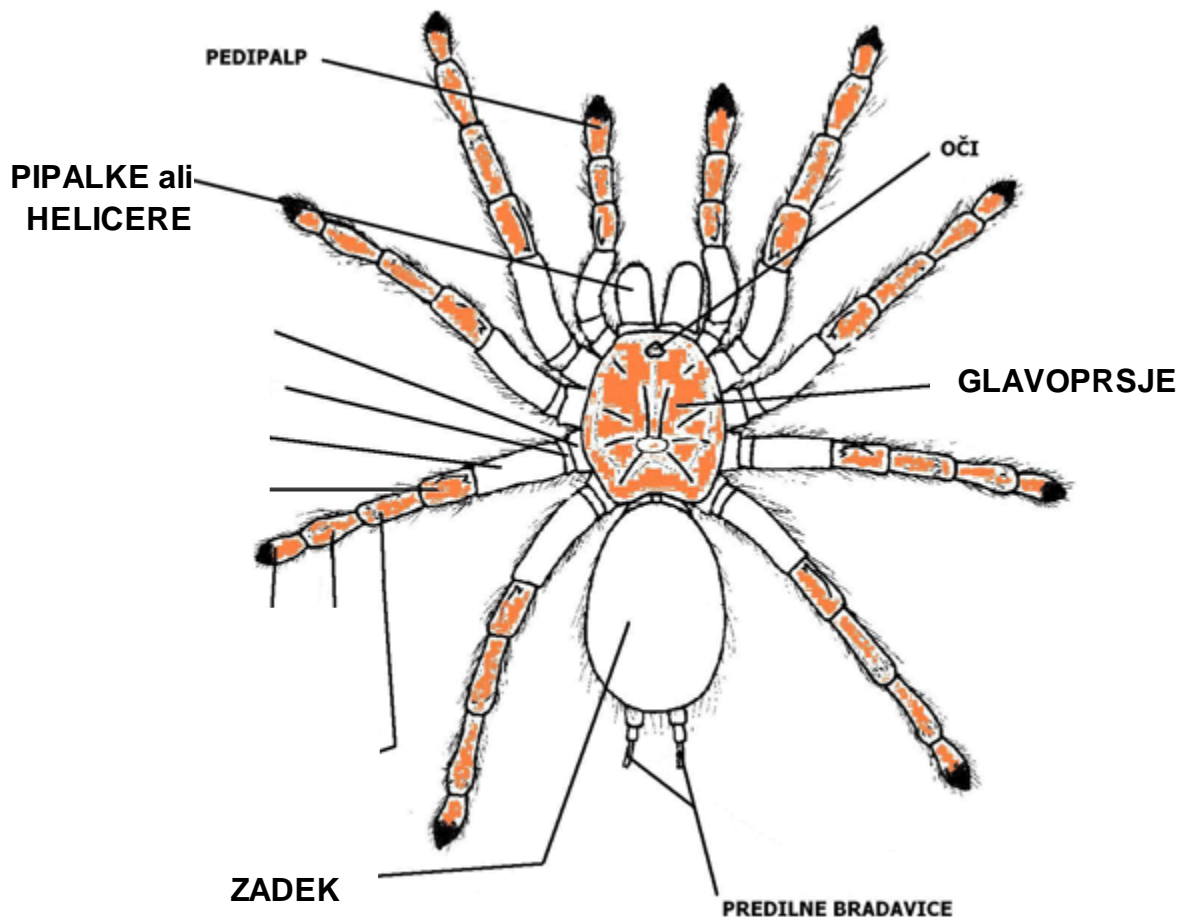
PIPALKARJI: PAJKOVCI

Nariši pajka in označi njegove telesne dele, ki so obarvani z rumeno. Pomagaj si z internetom.

O PAJKOVCIH:

- Telo pajka je zgrajeno iz **GLAVOPRSJA** in **ZADKA**.
- Imajo 4 pare členjenih hodilnih okončin, ki izraščajo iz glavoprsja.
- Zunanja plast pajka je trdna in je njegovo zunanje ogrodje (hitinjača).

Pipalkarji so dobili ime po značilnosti, da so njihov prvi par okončin tik za usti pipalke (*helicere*). Pri večini pipalkarjev so to drobne, kleščaste in nogam podobne strukture, ki sodelujejo pri hranjenju, le pri pajkih so preoblikovane v ostre ter votle strupnike, ki jih žival zabode v plen in skozi iztisne strup. Od ostalih členonožcev se ločijo tudi po tem, da nimajo tipalnic. Pipalkam sledi par okončin, ki jim pravimo pedipalpi in imajo pri različnih pipalkarjih različne funkcije.

RAKI

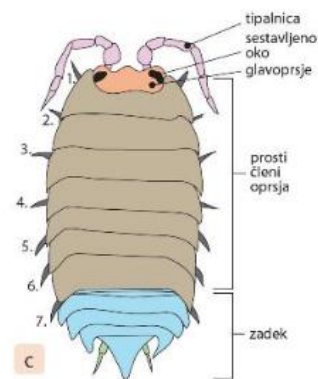
Edini prepoznavni znak, ki jih loči od vseh drugih členonožcev, sta dva para tipalnic.

1. Zapiši nekaj predstavnikov rakov. **Kozice, raki samotarci, rakovice, prašički, vodne bolhe, raki vitičnjaki,...**
2. Poznaš prašička? Prašiček ali kopenska mokrica spada med rake. Zapiši, kje si ga že videl? **Pod kamni, pod suhim listjem in trohnečimi debli, zlasti poleti lahko tudi pod skorjo.**

Nekaj zanimivosti o prašičku...

Prašički za svoj oklep potrebujejo apnenec. Vir apnenca je tudi malta, kar naj bi bil poglavitni razlog, da je navadnega prašička tako pogosto najti v naseljih.

Prašički so razkrojevalci. Prehranjujejo se z razpadajočimi rastlinskimi in živalskimi ostanki. Večinoma se zadržujejo na apnenčasti podlagi, ker potrebujejo kalcij, ki je v apnencu, za izdelavo svojega ogrodja.

Slika 3.36: Enakonožni rak, fotografiran z a) zgornje in b) spodnje strani, ter c) njegova telesna zgradba

3. Oglej si zgradbo **višjih rakov.** (slike ni potrebno prerisati v zvezek)
 - a) Kako je sestavljeno telo pri raki? **Iz glavoprsja in zadka.**
 - b) Čemu služijo noge hodilke, čemu zadkove nožice? **Noge hodilke so namenjene hoji, zadkove nožice pa so namenjene plavanju.**
 - c) S čim raki dihajo? **Raki dihajo s škrgami.**
 - d) Raki imajo dva para tipalnic. Kakšno vlogo imajo daljše in kakšno vlogo imajo krajše tipalnice? **Krajše tipalnice so za vohanje daljše tipalnice za tipanje.**
 - e) Razišči, kaj pomeni, da je krvožilje nesklenjeno. Raki imajo nesklenjeno krvožilje ali odprto, kar pomeni, **Pri odprtem ali nesklenjenem krvožilju se transportna tekočina na koncu žil pomeša s telesno tekočino (imenujemo jo hemolimfa), pri zaprtem pa transportna tekočina (kri) ostaja vedno v žilah in kroži po telesu. Sklenjeno ali zaprto krvožilje v bistvu pomeni, da kri nikoli ne zapusti sistema žil.**
 - f) Telo rakov obdaja hitinjača. Razišči, kaj je to? Katere živali še imajo hitinjačo? **To je zunanje ogrodje členonožcev. Pajkovci, strige žuželke.**

PREBERI SI:

Poleg tega da ščiti organizem, pa trda zunanja plast predstavlja tudi omejitev za rast in otežuje premikanje. Členonožce zunanji skelet povsem obdaja. Premikajo se s pomočjo »sklepov« - področij, kjer je skelet stanjšán in mehak, predvsem na **okončinah**. Njihove mišice se pripenjajo na izrastke na notranji strani okončine in jo premikajo kot **vzodi**. Večjo težavo tako predstavlja rast. Rastejo tako, da periodično odvržejo zunanji skelet, pod katerim jim zraste nov, večji, čemur pravimo **levitev**.